

VAKINHOUDELIJK HANDELEN ALS DA

COLOFON

Boom Beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Saskia Klomps en Cornelia de Ruiter

Inhoudelijke redactie: Heleen Beuving, Nienke Kappert, Cindy Menken en Jeanette Mijnheer, Nederlandse Vereniging van Doktersassistenten (NVDA)

Titel: Vakinhoudelijk handelen als DA

ISBN: 978 90 372 6705 1

Eerste druk/eerste oplage

Bronvermelding: Reinier de Graaf ziekenhuis, Vilans, Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde 2023;167:D7261, Leonie Rosien, ETZ-Afdeling Fotografie-Maria van der Heyden, Departement Zorg, BYonkruud | Shutterstock, Viacheslav Lopatin | Shutterstock |

English in Healthcare - Please, have a seat #2 - Praktische gids Engels voor de doktersassistent en de apothekersassistent © Anita Visser van Meegeren ISBN: 978-90-9039405-3

Anita Visser van Meegeren aanvaardt geen aansprakelijkheid voor druk-/spel-/zetfouten en/of andere onvolkomenheden.

©2025 Boom Beroepsonderwijs | Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van een (of meerdere) gedeelte(n)

uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom Beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

Voorwoord	8
Thema 1 Doktersassistent in de praktijk	13
1.1 Het beroep van doktersassistent	14
1.2 Beroepen in de praktijk	18
1.3 Ontwikkelmogelijkheden	22
1.4 Werkvelden	24
1.5 De (huisartsen)praktijk	28
1.6 Begrippenlijst	31
Thema 2 Anatomie en fysiologie	33
1 Anatomie en fysiologie	35
1.1 Overzicht onderwerpen	35
1.2 Kennis van anatomie en fysiologie	35
1.3 Het menselijk lichaam	37
1.4 De cel	41
1.5 De weefsels	52
1.6 Orgaanstelsels	55
2 Zintuigen en huid	59
2.1 Overzicht onderwerpen	59
2.2 Anatomie en fysiologie van de zintuigen	59
2.3 Anatomie en fysiologie van de huid	67
3 Zenuwstelsel	71
3.1 Overzicht onderwerpen	71
3.2 Anatomie van het zenuwstelsel	72
3.3 Fysiologie van het zenuwstelsel	80
3.4 Aansturing van het zenuwstelsel	84
4 Hormoonstelsel	89
4.1 Overzicht onderwerpen	89
4.2 Anatomie van het hormoonstelsel	90
4.3 Hormonen en hun functie	91

5	Ademhalingsstelsel	97
5.1	Overzicht onderwerpen	97
5.2	Anatomie van het ademhalingsstelsel	97
5.3	Werking van het ademhalingsstelsel	99
6	Spijsverteringsstelsel	103
6.1	Overzicht onderwerpen	103
6.2	Anatomie van het spijsverteringsstelsel	104
6.3	Werking van de spijsvertering	110
7	Hart- en vaatstelsel	117
7.1	Overzicht onderwerpen	117
7.2	Anatomie van het hart- en vaatstelsel	118
7.3	Werking van het hart- en vaatstelsel	121
7.4	De bloeddruk	126
8	Urinewegstelsel	129
8.1	Overzicht onderwerpen	129
8.2	Anatomie van het urinewegstelsel	130
8.3	Werking van het urinewegstelsel	131
9	Bewegingsstelsel	135
9.1	Overzicht onderwerpen	135
9.2	Anatomie van het bewegingsstelsel	136
9.3	Werking van het bewegingsstelsel	150
10	Bloed, immuniteit en lymfestelsel	153
10.1	Overzicht onderwerpen	153
10.2	Anatomie van het immuunsysteem	153
10.3	Werking van het immuunsysteem	156
11	Voortplantingsstelsel man	163
11.1	Overzicht onderwerpen	163
11.2	Anatomie van het voortplantingsstelsel	164
11.3	Fysiologie van het voortplantingsstelsel	165
12	Voortplantingsstelsel vrouw	167
12.1	Overzicht onderwerpen	167
12.2	Anatomie van het voortplantingsstelsel	168
12.3	Fysiologie van het voortplantingsstelsel	169

12 Voortplantingsstelsel vrouw	167
12.1 Overzicht onderwerpen	167
12.2 Anatomie van het voortplantingsstelsel	168
12.3 Fysiologie van het voortplantingsstelsel	169
12.4 Zwangerschap en bevalling	173
Begrippenlijst	179
Thema 3 Medisch-technische handelingen	207
3.1 Persoonlijke hygiëne	208
3.2 Gebruik van steriele en niet-steriele handschoenen	210
3.3 Reinigen, desinfecteren en steriliseren van instrumenten	215
3.4 Praktijkruimtes schoonhouden	223
3.5 Beleid afvoer en verwerking van afval	226
3.6 Instrumentenkennis	230
3.7 Steriele tafels klaarleggen	243
3.8 Begrippenlijst	246
Thema 4 Medische behandelingen	249
4.1 Algemene behandelingen	250
4.2 Kleine chirurgische ingrepen	254
4.3 Wonden	260
4.4 Brandwonden	269
4.5 Wondverzorging	272
4.6 Wondzorgmaterialen	281
4.7 Verbandtechnieken	289
4.8 ABCDE-stoornissen	291
4.9 Eerste hulp bij letsel dat valt onder A	294
4.10 Eerste hulp bij letsel dat valt onder B	297
4.11 Eerste hulp bij letsel dat valt onder C	301
4.12 Eerste hulp bij letsel dat valt onder D	306
4.13 Eerste hulp bij letsel dat valt onder E	310
4.14 Begrippenlijst	312

Thema 5	Pathologie	319
5.1	Pathologie	320
5.2	Infectieziekten	321
5.3	Kanker	336
5.4	Pijn	340
5.5	Acute en chronische aandoeningen	350
5.6	Kinderziekten	353
5.7	Aangeboren afwijkingen	361
5.8	Ademhalingsstelsel	368
5.9	Bloedsomloop	382
5.10	Bloed en bloedvormende organen	393
5.11	Spijsverteringskanaal	397
5.12	Urinewegstelsel	407
5.13	Vrouwelijke geslachtsorganen	416
5.14	Mannelijke geslachtsorganen	429
5.15	Huid	435
5.16	Bewegingsstelsel	444
5.17	Zenuwstelsel	453
5.18	Hormoonstelsel	472
5.19	Zintuigen	485
5.20	Psychisch functioneren	499
5.21	Begrippenlijst	519
Thema 6	Soorten onderzoeken	549
6.1	Algemeen onderzoek	550
6.2	Bloedonderzoek	556
6.3	Cervixuitstrijkje	561
6.4	Monsters verzamelen	565
6.5	Laboratoriumbepalingen	572
6.6	Func tiemetingen	581
6.7	Begrippenlijst	596
	Index	601

VOORWOORD

Digitale leeromgeving

Bij dit boek hoort een digitale leeromgeving. Daar vind je per thema alle kritische beroepssituaties, opdrachten, filmpjes, formulieren, pdf's, bijlagen of een link naar een website. Om hier te komen ga je naar Boomdigitaal.nl.

Eerste keer inloggen in de digitale omgeving

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar Boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

Belangrijk om te weten

Angerenstein Assistent in de gezondheidszorg is een complete serie leermiddelen voor de volgende drie kwalificatiedossiers:

- Tandartsassistent
- Doktersassistent
- Apothekersassistent.

Voor de Assistent in de gezondheidszorg zijn vakkennis en vaardigheden met betrekking tot uiteenlopende onderwerpen van groot belang. Dit vormt de basis voor het handelen in de beroepspraktijk, waarbij de patiënt of zorgvrager met zijn wensen en behoeften centraal staat. De bronnenboeken van Angerenstein Assistent in de gezondheidszorg bevatten alle benodigde theorie voor de beginnende beroepsbeoefenaar. Onthoud dat je als Assistent in de gezondheidszorg altijd zeven rollen hebt. Je bent naast zorgverlener, je belangrijkste rol, communicator, samenwerkingspartner, reflectieve EBP-professional, gezondheidsbevorderaar, organisator en professional & kwaliteitsbevorderaar. We noemen dit CanMEDS-rollen.

De serie leermiddelen voor de drie kwalificatiedossiers Tandarts-, Dokters- en Apothekersassistent bestaan elk uit vier bronnenboeken met online aanvullende verwerkingsopdrachten, kritische beroepssituaties, multimedia en toetsen. Voor de doktersassistent zijn dat:

1. Vakinhoudelijk handelen als DA
2. Communiceren als DA
3. Samenwerken & Organiseren als DA
4. Gezondheidsbevorderend & Professioneel handelen als DA.

Daarnaast is er ook nog een *Gemeenschappelijk basisprogramma AG*, met daarin opgenomen de overlap van kennis en vaardigheden die er is binnen de drie AG-opleidingen.

Je gaat nu aan de slag met *Vakinhoudelijk handelen als DA*.

Elk bronnenboek bestaat uit verschillende thema's die zijn gekoppeld aan één of meerdere werkprocessen uit het kwalificatiedossier.

Hieronder tref je per thema aan met welk(e) werkproces(sen) deze uitgave is gekoppeld:

ASSISTENT IN DE GEZONDHEIDSZORG		B1-K1-W1	B1-K2-W2	B1-K2-W3	B1-K4-W1
Doktersassistent					
Vakinhoudelijk handelen als doktersassistent					
1	Doktersassistent in de praktijk	x	x	x	x
2	Anatomie en fysiologie	x	x		x
3	Medisch-technische handelingen	x	x	x	x
4	Medische behandelingen	x	x	x	x
5	Pathologie	x	x		x
6	Soorten onderzoeken	x	x		x

Vakinhoudelijk handelen als DA

Vakinhoudelijk handelen als DA is een van de vijf boeken voor de opleiding Doktersassistent. Dit bronnenboek bevat de basiskennis over de onderwerpen:

1. Doktersassistent in de praktijk
2. Anatomie en fysiologie
3. Medisch-technische handelingen
4. Medische behandelingen

5. Pathologie
6. Soorten onderzoeken.

Opbouw theorie

Elk thema wordt aangeboden op basis van de volgende structuur:

1. Inleiding
2. Kritische beroepssituatie
3. Verwerkingsopdrachten
4. Begrippentrainer
5. Theorie
6. Toets.

1. Inleiding

Waar gaat dit thema over en wat ga je ontwikkelen en leren aan vaardigheden en kennis?

2. Kritische beroepssituatie

De kritische beroepssituatie (KBS) introduceert een dilemma of een beroepssituatie uit de beroepspraktijk waar je mee aan de slag gaat aan de hand van vragen: oriëntatie, probleem en interventies.

3. Verwerkingsopdrachten

We variëren in de opdrachtvormen. Door voldoende afwisseling blijft het materiaal zo aantrekkelijk voor je.

De opbouw van verwerkingsopdrachten ziet er als volgt uit:

- Prikkelende stelling
De stelling is bedoeld voor de docent om het thema mee te kunnen openen en jou te activeren. De stelling moet leiden tot een discussie en zal uitdagend zijn.
- Opwarmen en oriënteren
De eerste opdracht is altijd een activerende werkvorm, die in groepsverband gedaan moet worden en die aansluit op de stelling.
- Weten en begrijpen
Een opdracht bevat meerdere vragen. Hier kunnen verschillende opdrachtvormen voor worden gebruikt (invulvraag, verbindvragen, puzzel, schema's of een samenvatting/infographic/poster maken enzovoort).